

španski biskupi od 1609. – 1614. godine ocijenili da oko 320.000 *moriscosa* (bivši muslimani i njihovi potomci) imaju biti protjerani zbog navodne zavjere sa stranim silama.

Izmišljeni strah i zabrinutost za kršćanstvo, čak i nakon progona *maranosa* (bivših Jevreja) i *moriscosa*, stalno će biti podjarivan. Briga za vjeru i pohlepa ujedinit će se, a cijenu su uglavnom plaćali narodi i civilizacije za koje je Evropa nalazila da su nepodobni ili bogati.

I u trećem poglavlju nazvanom *Otkriće*, autor se bavi Evropom u sukobu sa drugima poslije otkrića Amerike. Narodi sjeverne i južne Amerike, Indije, Azije, Afrike bivaju pod čizmom gospođe Demokratije, sve dotle dok «kolektivna zasićenost» nije rodila kolektivnu krivnju. Iz posljednjeg poglavlja moglo bi se zaključiti da ugnjetavani narodi na kraju trebaju

biti zahvalni, jer je evropska moderna civilizacija ipak, kroz svoje zanimanje za druge, očuvala njihovu baštinu i kulturu, koja je usput obogatila evropske muzeje i privatne kolekcije.

Na kraju knjige priređivač je štampao i dio intervjuja Edwarda Saida te njegovu kritiku Lewisovih teza postavljenih u ovoj, ali i u drugim njegovim djelima s područja tumačenja islam nasuprot kršćanstvu.

Senada Hasanbašić

Bilješke

m

¹ Bernard Lewis, *Kulture u konfliktu*, Sarajevo, 2002., str. 19

² Bernard Lewis, *Kulture u konfliktu*, Sarajevo, 2002., str. 20

POTRESNI ROMAN O GENOCIDU NAD BOŠNJACIMA

Mirsad Sinanović, *Žrtvovanje vuku*,
(Prometej, Sarajevo, 2003.)

Mirsad Sinanović je našoj javnosti dosad bio poznat uglavnom kao novinar. Pisao je za Preporod, zajedno s nama osnovao je Muslimanski glas, dugo godina radio u njemu, zatim u Ljiljanu, gdje i danas piše, a u toku agresije objavio je niz ratnih reportaža za šta je dobio nagradu Udruženja novinara BiH kao najbolji ratni reporter 1994.g. Na temelju toga iskustva, objavio je i zapažene patriotske priče za djecu *Osman i aždaha*.

Tokom strahota koje je doživio i kojih se nagledao tokom genocidnog velikosrpskog i velikohrvatskog pohoda na muslimane Bosne, Sinanović se stalno pitao o izvorima genocidnih poriva koji se, tokom povijesti, više puta probudiše u jednom dijelu srpskog naroda. Jedan

od tih otrovnih izvora je politeističko slavensko naslijeđe kod ovog dijela Srba. Odatle i naslov romana, koji sugeriše četničko klanjanje jednoj šumskoj životinji, koju su obožavali praslaveni i Slaveni i kojoj poklanjaju svoje žrtve. Pokloniti žrtvu ovoj krvoločnoj životinji – to je izraz slave i «ljudskosti», pobožni politeistički čin.

Ta žrtva može biti bilo ko, ali je – tokom više stotina godina – ona pronađena u srpskim susjedima koji se ne klanjaju ni vuku ni Hristosu već Nevidljivom a Sveprisutnom Bogu i kojima se gadi ubijanje ljudskih ili drugih živih bića. Naravno, riječ je o muslimanima Balkana.

Sinanović prati narastanje te krvoločne svijesti u selima Zavajta, u blizini Čelebića, daleko od Foče, u blizini granice sa C. Gorom, gdje bistra Tara teče do Šćepan-polja. Tu se polahko, na nekoj «slavi», okupljaju idolopoklonici vučijeg božanstva, gdje se širi ideologija SDS-a i gdje se nazdravlja za buduće hajke na žrtve šumskom božanstvu. Ali ovaj pisac, humanist, pravo muslimansko srce, ne želi da za tu krvoločnu hajku optuži čitav jedan narod; on u njemu pronalazi iznimke, ljude koji su vidjeli svijeta i koji su na Zavajt došli kao na godišnji odmor. Sami su iznenađeni krvološtvom koje kvasa. Jedan od takvih Srba, Stojan, uskoro će biti ekskomuniciran iz establišmenta ove politeističke religije, i

on će pratiti «antologiju zla» svojih ostrvljenih sunarodnika.

Vrijednost ovog romana je upravo u detaljima, u spomenutoj antologiji zla (Isaković), u nevjerovatnim, naizgled fantazmagoričnim, ali – o, naš veliki Bože – istinitim inventivnim izumima klanja, ubijanja i mučenja.

Pisan u novinarskoj poetičkoj «ogoljelosti», jasan, jezgrovit, jednostavno komponiran, ovaj roman je jedno od najboljih književnoumjetničkih ostvarenja ukupne bh. antiratne savremene književnosti.

Dž. Latić

m

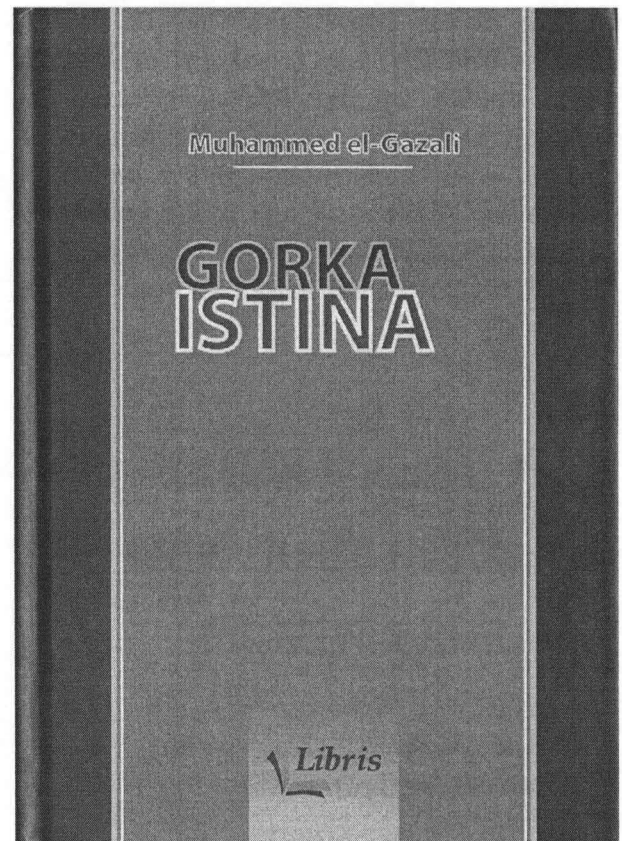
Gorka istina

Muhammed el-Gazali, *Gorka istina*, prijevod mr. Osman Kozlić, (Libris, Sarajevo 2003.), 209 str.

Zbirka kratkih novinskih komentara *Gorka istina* izuzetno je lahko, čitljivo i poučno štivo. Ono svoju vrijednost crpi iz veličine i autoriteta svoga autora, rahmetli Muhammeda el-Gazalija, egipatskog islamskog mislioca, komentatora Kur'ana i govornika, koji se u ovoj knjizi predstavlja kao društveni kritičar, te iz aktuelnosti odabranih tema. Dodatna vrijednost knjige je ljepota stila, brojne metafore i poređenja ("Arapci bez islama su kao sijalica bez struje.") i britkost jezika po čemu je autor bio naširoko poznat. Sreća je da je prevodilac vrlo uspješno tako zahtjevan tekst pretočio u bosanski jezik. Zbog svega navedenog ova se zbirka čita u jednom dahu.

Tekstovi koji čine knjigu nastali su uglavnom osamdesetih godina prošlog stoljeća, ali su osim nekolicine njih (npr. o ateizmu marksizma) i danas podjednako aktuelni (npr. o kulturnom imperijalizmu, muslimanskoj ravnodušnosti itd.). Štaviše neki su skoro proročanski, kao, naprimjer, onaj o licemjernosti rata protiv terorizma koji za stvarni cilj ima i muslimanske borbe za slobodu u Palestini, Filipinima i drugim mjestima.

Nećemo pogriješiti ako kažemo da autor ujedno i žali i ismijava "službenu" ulemu koja trguje vjerom, koja proizvodnju i točenje alkohola smatra nacionalnim interesom, "islamske mislioce" koji tumače islam a da nikad na sedždu nisu "pali", za koje je nekonzumiranje alkohola

ekstremizam a oblačenje hidžaba i primjena Šerijata nazadovanje. U ovim komentarima vrlo loše su prošli i grubi i bezosjećajni misionari i tričavi muslimani, koji bi da u svakom pitanju dokažu kako su oni u pravu, zabludjeni aktivisti koji osnivaju islamske organizacije da bi se mogli hvaliti titulama direktora i dijeliti si honorare, ali i licemjerni sekularistički pisci i mislioci i arapske diktatorske vlasti.

U potpunom skladu sa naslovom autor ni najmanje ne šteti ni svoj narod niti mu podilazi. On snažno kritikuje ravnodušnost i pogrešna shvatanja muslimanskih naroda koji radije uče kišnu dovu nego da pruže ruku i dohvate čašu vode koja je ispred njih. On se ne može načuditi